

КУЛТУРНА ЗБИВАЊА

Краљевачка култура у 1986. години

Владимир ШЕКУЛАРАЦ

НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА - УСПЕХ НА МЕЂУНАРОДНОМ „САЛОНУ ЕУРЕКА“

Ако на награде у култури гледамо као на видљиви врх леденог брега, онда награде које су током 1986. године добиле институције културе и појединци, професионални или аматерски ангажовани у културном животу Краљева, указују на живе културне токове који се развијају у равнотежи спољашњих и унутрашњих импулса упркос све неповољнијем материјалном положају културе у општини Краљево.

На интензиван развој библиотекарства у Краљеву, подстакнут и омогућен смештајем Народне библиотеке у нове просторије 1974. године, указују и две значајне награде које су библиотечки радници Краљева добили прошле године.

Поводом 6. априла, Дана Народне библиотеке Србије, Душану Грубићу, бившем директору, а сада библиотекару задуженом за развој матичне службе и културном посленику који је у библиотекарству Краљева од његових почетака, додељена је Плакета за сарадњу Народне библиотеке Србије.

Највећа републичка награда у библиотекарству, награда Заједнице матичних библиотека Србије „Милорад Панић-Суреп“, додељена је у 1986. години Јовану Марковићу, директору Народне библиотеке, културном посленику који је у култури Краљева присутан четврт века, а у библиотекарству целу деценију. У ову награду Јована Марковића уграђени су резултати развоја библиотекарства општине Краљево протекле деценије, колико је Марковић директор Библиотеке. Најзначајније компоненте овог развоја су: кадровско јачање (од 14 на 23 радника), удвостручење књижног фонда, унапређење каталожке обраде, развијена културно-просветна делатност, развијена издавачка делатност, проширење мреже библиотечких огранака, удвостручење броја читалаца, израда Библиографије радничког покрета и НОБ-а Краљева и околине, унапређења на плану набавне политике и унутрашњег уређења Библиотеке. Гледана као целина, Народна библиотека Краљево се уврстила у ред најразвијенијих матичних библиотека Србије.

Своју присутност у култури Краљева Јован Марковић је потврђивао и као члан редакције и уредник краљевачких часописа и као аутор низа актуелних и ангажованих прилога о питањима културе и књижевности, што уз широку друштвено-политичку активност, пре свега на утемељивању и

развоју самоуправних односа у култури, представља још једну компоненту Марковићевог друштвеног ангажовања.

Историјски архив Краљево, који је 1982. године пресељењем у нову зграду стекао добре предуслове за бржи развој, изразито значајне резултате свог развоја у тих неколико година крунисао је наградом која је обележила 25. годишњицу постојања. За зборник радова „Народни устанак и борбе за Краљево 1941. године“, који је Историјски архив издао у сарадњи са Фондом за Историју радничког покрета и НОБ-а Краљева и околине и Народном књигом из Београда, Архив је добио југословенско признање – Повељу „4. јул“ Савезног СУБНОР-а.

Свој углед средине у којој су токови аматерског стваралаштва изразито снажни и континуирани Краљево је у 1986. години потврдило низом награда, регионалних, републичких и савезних, чији је преглед тешко направити исцрпно.

Угледно признање републичког карактера, Златну значку Културно-просветне заједнице Србије, добили су истакнути културни посленици чији је допринос развоју аматеризма у Краљеву овом наградом само делимично потврђен: Бранислав Миленковић, Наталија Марић и Славољуб Пановић.

Позоришни аматеризам је у 1986. години достигао домете чија су исходишта како у три деценије дугом постојању, тако и у значајном побољшању просторних услова у адаптираној и опремљеној згради Позоришта и у организационим и кадровским унапређењима. Сви ти елементи су омогућили једној младој генерацији глумаца аматера да се истакне и потврди своје креативне потенцијале.

Представа „Шовинистичка фарса“ у режији Небојше Брадића, редитеља Крушевачког позоришта, представљала је Србију на Фестивалу драмских аматера Југославије у Требињу где је Небојша Брадић награђен Дипломом Фестивала за режију, а представа од стране жирија ТВ Сарајево проглашена за најбољу представу Фестивала.

Миломир Недељковић је своје дугогодишње аматерско бављење глумом крунисао са низом награда за улогу у поменутој представи: наградом за глуму на Фестивалу у Врању, бронзаном плакетом Савеза аматера Србије на републичком фестивалу у Кули, Златном маском и Првом наградом публике као најбољи глумац Фестивала у Требињу. У ове награде уграђено је Недељковићево глумачко искуство наталожено из 26 представа у којима је тумачио ликове класичне и савремене, домаће и стране драмске литературе. Свој допринос развоју драмског аматеризма Недељковић одскора потврђује и као професионални организатор на месту управника Позоришта „Краљевачки октобар“. Новембарска награда Културно-просветне заједнице општине Краљево за 1986. годину још је једна потврда Недељковићеве укупне активности у култури Краљева.

Још једна представа Краљевачког позоришта стигла је до завршне селекције манифестације у којој се такмичи: „Обичан човек“ Б. Нушића, у режији Драгана Марковића, рађена у сарадњи са аматерима Фабрике вагона, проглашена је за најбољу представу на Сусретима другарства СР Србије. Овом прегледу награда придружују се и Диплома за режију представе, „Гелаве столице“ Наташи Ковачевић на регионалној смотри драмских ама-

тера, награда за glumu Предрагу Марковићу у представи „Шовинистичка фарса“ на Фестивалу у Врању и награде за музику истој представи.

Најстарији аматерски колектив Краљева, КУД „Абрашевић“, током 1986. године је интензивирао своју активност мотивисан 60-годишњицом постојања и рада. Скучени просторни услови и све неповољнији материјални предуслови нису били пресудна препрека аматерима овог друштва да изнова потврде своју вредност и виталност аматеризма у Краљеву. Златна плакета Савеза аматера Србије друштву, Златне плакете Савеза аматера члановима Дари Марковић, Љубомиру Наранчићу, Славољубу Пановићу и Љубомиру Биорцу, Сребрна плакета Милану Ђорђевићу и Бронзане Милораду Мишићу и Миодрaгу Дрчелићу, те плакете, признања и захвалнице од аматерских колектива са којима „Абрашевић“ негује сарадњу из целе Југославије – признања су аматерима овог узорног аматерског колектива иза којих стоје ентузијазам и упорност и промишљена репертоарска политика културних посленика професионално ангажованих у „Абрашевић“.

Краљевачки песник Милош Милишић, својим несумњивим талентом потврђеним кроз низ награда на песничким конкурсима, добитник је и Новембарске награде Културно-просветне заједнице општине Краљево за 1986. годину.

Угледу и вредности Новембарске награде, као најзначајније општинске награде у култури, значајно ће допринети прошлогодишњи добитник ове награде – Манастир Студеница, који је Новембарску награду добио као значајни културно-историјски споменик, а за очување и презентацију културне баштине српског народа поводом 800 година постојања.

Овом прегледу награда вреди придружити и освојено Прво место у Такмичењу села Србије Месне заједнице Ратина преко које се изнова потврдило присуство краљевачке општине у овом значајној манифестацији СР Србије.

Једна од друштвених функција награда је документарна – чување од заборавља и сведочење о дометима вредним историјског памћења и вредновања једне културне средине, а година 1986. је, у култури Краљева, свакако вредна памћења. Зато, овај текст, завршавамо напоменом о југословенском проналазаштву у европској технолошкој галаксији, односно о Види Поповић.

Ове године на Међународној изложби проналазака у Бриселу Југославија је тријумфовала. Највише признање, „Гран при“, припало је „видасилу“, новом термоизолационом материјалу тако названом по његовом изумитељу Види Поповић, дипломираном инжењеру и директору краљевачке фабрике „Кристал“ у Лелушићу, селу на обронцима Суворора. Међу многобројним излагачима у Бриселу, а било их је само из Кине шест стотина, у оштрој конкуренцији знања и технолошке моћи високоразвијених земаља првенство је припало нашем производу.

